

# Vargen tycks rädda livet på jakthundar

Det finns en tankeväckande omständighet kring vargstammens ökning. Det stora antalet trafikskadade hundar, där jakthundar dominerar, har halverats under samma period som allt fler vargar och jakthundar möts ute i våra marker. Från jägarhåll medges att man har blivit mer rädd om sina hundar.



Foto: Uffe Stridsberg

Innan vargen kom, fick en jacka vid vägkanten ersätta en omtänksam husse.

Allmänt sett har livet blivit säkrare för hundarna under den tid vargstammen på allvar etablerat sig i landet. Enligt Skanduly registrerades det år 1997 tre vargföryngringar i Sverige och i gränsrevir mot Norge. År 2007 anges antalet till 19 föryngringar.

År 1997 reglerade djurförsäkringsbolaget Agria fem hundskadeärenden som gällde skador förorsakade av varg och år 2007 var antalet sådana ärenden 23. En ökning i någorlunda paritet med vargstammens tillväxt. Under samma tidsperiod har hundskadeärenden när det gäller trafikskador mer än halverats och minskat från 1462 till 709. Samtliga skador av trafik, rovdjur (björn, varg och lo), annat vilt samt vådaskott har minskat från 1530 till 790.

Den stora nedgången i antalet trafikolyckor, som är den ojämförligt största riskfaktorn, kan ses som lite svårförklarlig.

Conny Sandström, ordförande i Jägarnas Riksförbund är något förvånad men han tycker sig se förklaringar.

– Vårnandet av hunden har hamnat mer i fokus på grund av diskussionen kring rovdjuren och rovdjursdödade hundar. Det känns inte helt ologiskt i alla fall. Det kan ju göra att man tänker på ett annat sätt när det gäller att eliminera även andra risker. Man är väldigt mycket mer rädd om sina hundar och man väger riskerna mer nu än tidigare. Det är något jag sett i mina hemtrakter även om vi inte har varg men om det motsvarar hela nedgången har jag svårt att säga, resonerar Sandström.

Jägareförbundets viltvårdskonsulent och rovdjursexpert, Gunnar Glöersen, tror inte att en ökad riskmedvetenhet har någon avgörande betydelse för nedgången i trafikolyckor. Däremot är han övertygad om att teknikutvecklingen med hundpejl har stor betydelse.

– Med de nya Astro-pejlarna blir det ännu bättre, även om inte effekten av dessa syns i den här statistiken. Men GPS-pejlar har funnits de senaste två åren och de är bättre än de som fanns tidigare och jag kan tänka mej att det spelar in, säger Glöersen.

Påståendet från jägarhåll att man jagar betydligt mindre med lös hund i vargområden tror inte Glöersen har någon större påverkan på statistiken för hela landet, men han säger:

– Genom att man i rovdjursområden nu är ännu mer mån om att få in sina hundar efter en jakttag, så kan det också bidra till nedgången i trafikolyckor. För la man ut en jacka efter en skogsbilväg och åkte dit fyra-fem timmar senare för att få se om hunden kommit dit. Idag har man pejlustrutning och ingen lämnar sin hund i skogen och det är klart att på det sättet kan ju rovdjuren ha påverkat att det dödas färre hundar i trafiken.

Att antalet jägare minskar tror inte Glöersen har betydelse för den för hundarna positiva statistiken och han menar att det snarare är så fall beror på att färre jägare håller drivande hundar

– Rovdjuren åter upp rådjursstammen och då skaffar man inte drivande hundar, säger Glöersen.



Foto: Hans Ring

## Löshundjakten utsätter hundarna för omfattande risker

För den oinvidde kan larmande rubriker om vardögade jakthundar ge intryck av att vargar är ett gigantiskt problem för hundar och dess ägare. Men den som söker fakta inser snart att det är helt andra faror som hundar och då främst jakthundar i huvudsak utsätts för. Tidigare redovisad olycksstatistik, grundad på Agrias skaderegleringsärenden under åren 2000-2005, visade att i mindre än en procent av de 7508 olyckor som drabbade hundar fanns rovdjuren varg, björn och lo med i bilden. I nära två procent av olyckorna var vådaskott orsaken till hundars död eller skada. Annat vilt än rovdjur stod för något mer än en halv procent och lika mycket som

rovdjuret varg utgjorde. Helt dominerande var väg- och järnvägstrafik som svarade för cirka 97 procent av olyckor som drabbade hundar. Genom att granska vilka hundraser som drabbats kunde man se att cirka två tredjedelar av de drabbade hundarna var jakthundar, trots att de endast utgjorde cirka 12 procent av landets alla hundar.

Agria Djurförsäkringar är det försäkringsbolag som dominerar hundförsäkringsmarknaden och enligt företrädare för bolaget försäkras Agria ungefär en tredjedel av landets hundar.

**NU FINNS EN** längre period redovisad, omfattande åren 1997-2007. Om man förutsätter att oförsäkrade hundar och hundar försäkrade i andra försäkringsbolag drabbas av olyckor i likartad omfattning, kan antalet skadeärenden som Agria redovisar multipliceras med tre för att ge en ungefärlig bild av det totala antalet olyckor som kan ha drabbat hundar i landet.

Under dessa elva år skadades och dödades, enligt Agrias statistik 12851 hundar till följd av olyckor i trafik, skottskador, rovdjur och annat vilt. Den helt dominerande olycksorsaken är trafiken som drabbat 12213 hundar. Skottskador som dödat eller skadat hundar är den näst vanligaste olycksorsaken, 236 skadeärenden. Varg står för 122 fall, lodjur 34, björn 19, örn 15 och övriga andra ospecificerade vilda djur 126. Under elvaårsperioden har Agria också registrerat 64 fall av skador förorsakade av älg och innefattar såväl de fysiska som psykiska skador, älgskräck, som drabbat hundarna. Vildsvin har av Agria registrerats som egen art under åren 2005-2007 och svarar då för 22 skadeärenden. Under åren 1997-2004 ingår skador av vildsvin i siffrorna angivna för övriga vilda djur.

## "Jaktpressen ignorerar de stora farorna"

Hur kan det komma sig att de minsta olycksorsakerna ger de största rubrikerna och att jakttidningar ägnar mängder av utrymme åt bilder och beskrivningar av hur hundar dödas eller skadas av främst varg? Varför ägnar man sig inte mer åt att belysa och försöka minska de största farorna: väg- och tågtrafiken, eller ta upp diskussionen hur skotten skall bli säkrare för jakthunden? Det är möjligt att man gör det i andra fora, men i jakttidningarna är skador förorsakade av rovdjur stående inslag. Jägarnas Riksförbunds tidning, Jakt & Jägare, är den som kanske utmärker sig som den ledande rovdjursskadefrossaren. I det i skrivande stund senaste numret, 11/2008, finns tre artiklar om rovdjursskadade och dödade hundar med tillhörande blodiga bilder, vilket varken är rekord eller ovanligt. Samtidigt varvar man detta med artiklar där indignerade jägare svär över rovdjur. En ledare av förbundsordföranden som ropar på omgående vargjakt, ett antal distriktsordförande

Liksom vid tidigare redovisningar dominerar olycksstatistiken av hundraser som används vid jakt. När det gäller skottskador är jämthunden den i särklass mest drabbade. Gråhundar är på andra plats och blir offer i mindre än hälften så många skottoolyckor som jämthundar, medan Vorster, blandrashundar och Labrador retriever också finns på fem-i-topplistan. De raser som drabbas av den mycket omtalade olycksrisken med varg toppas av Drever, följt av Gråhund, Hamiltonstövare, Finsk stövare och Finsk spets.

När det gäller skador av övriga vilda djur finns Tysk Jaktterrier, Wachtelhund, Gråhund, Jämthund, Västsibirisk Laika främst representerade. Men i den gruppen är antalet olyckor för var och en av dessa raser relativt litet. När det gäller trafikskador är blandrashundar de mest drabbade följt av Tax och Drever. Fjärde vanligaste hundras vid sådana olyckor är Schäfer som svarar för hälften så många skador som blandrashundar. Schäfer är också den enda ras som inte kan betraktas som jakthundras i de olika redovisade olycksriskernas "fem-i-topplista".

**OM MANSER** till trenden över dessa elva år är antalet olyckor med varg och övriga vilda djur i ökande och då oavsett om man räknar med de för åren 2005-2007 särredovisade skadorna av vildsvin eller inte. Antalet trafikskador minskar tydligt. Antalet skottskador visar en något fallande trend, även om det så sent som år 2005 registrerades det största antalet olyckor till följd av vådaskott under perioden. Antalet fall av hundar som skadas av älg minskar. För övriga olycksorsaker kan det vara svårt att utläsa någon tydlig trend i de över åren fluktuerande låga antalen skadeärenden.

UFFE STRIDSBERG

som i ett gemensamt upprop vill stoppa vargstammens tillväxt, samt som krydda en krönika med rubriken "Lögnen om de hotade vargarna".

Inte ett ord om trafikfaran eller vådaskotten. Det handlar inte om att främst informera om var riskerna för hundarna finns. Det handlar om att propagera mot varg och man gör det framgångsrikt. Förbundet ökar i storlek och politiker, myndigheter och beslutsfattare är på reträtt. Jägarnas Riksförbund har också god hjälp av det stora Jägareförbundet som jobbar på i samma riktning. Dessa har framfört att riskerna för vargangrepp på jakthundar har passerat gränsen för vad som kan accepteras.

Finns det då ingen gräns för vad som kan accepteras när det gäller antalet offer som trafiken vållar bland familjemedlemmarna jakthundarna? Eller tar man då fram andra måttstockar för vad som kan accepteras. Jo, naturligtvis! Så är det! Annars hade löshundjakten upphört för länge sedan.

UFFE STRIDSBERG

## Vass väst provas på jakthund

Varje år skadas eller dödas ett antal jakthundar av varg. År 2007 dödades 30 och skadades 13 – en betydande ökning jämfört med åren dessförinnan. Hittills har det saknats riktigt bra metoder att skydda hunden mot angrepp. Jägaren har fått gardera sig så gott han har kunnat genom att spåra av jaktområdet före jakten, genom att ringa vargtelefonen eller helt enkelt genom att undvika att släppa hunden.

Pinglor har börjat komma till användning först under det senaste året. Ännu finns ingen utvärdering som visar hur effektiva pinglorna är.

Nyligen har det tagits fram en skyddsväst med stålspiggar som gör det svårt för en varg att bita över hundens rygg. Banden med spiggar kan enkelt tas bort om man jagar i ett område utan varg, men vill skydda sin hund mot skador från till exempel vildsvin. Till nästa säsong kommer man förmodligen även att ha tagit fram ett halsskydd med spiggar.

Nu återstår det att utvärdera effekten av den nya skyddsvästen. För att inspirera till användning subventionerar Viltskadecenter 100 skyddsvästar för köpare som jagar med hund i vargrevir. Om man köper en subventionerad väst förbinder man sig att meddela Viltskadecenter sina erfarenheter av västen under det första jaktåret. Skyddsvästen kostar 2 995 kr, men subventionerat pris är 1 000 kr.

BJÖRN LJUNGGREN



Foto: Viltskadecenter